

Big City Moods

JURAJ KALÁSZ

1. apríl 2024

Big City Moods

Lukáš Oravec Orchestra

Lukáš Oravec Records 2024

Kaunis, slovo vyjadrujúce v starej fínčine krásu, má v súvislosti so slovenským trubkárom, skladateľom a kapelníkom Lukášom Oravcom viacero významov. Okrem názvu jednej z jeho prvých kapiel je to aj názov úvodnej skladby aktuálneho albumu *Big City Moods*. Aranžér a dirigent Oravcovho bigbandu Pavel Klimashevsky stavil na priamočiarejšie spracovanie

témy, ako býva u neho zvykom, a orchestru dal za úlohu podporovať sólistov v improvizáciách. V chórusoch sa ako prvý dostane k slovu český tenorsaxofonista a skladateľ [Luboš Soukup](#), pôsobiaci v Dánsku. Veľkosťou tónu, bezchybným frázovaním a uvážlivým výberom nôt patrí už teraz medzi zrelých hráčov, ktorí uprednostňujú „lock-in“ s rytmickou sekciou a kontextové hranie. V jeho improvizácii, rovnako ako aj pri hre ďalších sólistov, hrajú rovnocennú úlohu bicie nástroje. Marián Ševčík je v sprievode pod sólistami extrémne empatickým a interaktívnym spoluhráčom. V gradácii trombónového chórusu s prehľadom ukotví Janouškovu latenciu a v „stroll“ pasáži (časť improvizácie hraná zámerne len so sprievodom bicích nástrojov) dokáže simultánne sprevádzať, reagovať na hru sólistu i improvizovať. Jedinečné, priam telepatické prepojenie klavíra s bicími nástrojmi má synergický efekt hlavne v sprievodnej hre. V závere skladby zasvieti klavírne sólo Ľudovíta Kotlára prepájajúce intelekt [Chicka Coreu](#) s duchovnou hĺbkou [McCoy Tynera](#) a energiou [Kennyho Kirklanda](#).

Recyklácia jednej z najnáročnejších Oravcových skladieb [Ali](#), ktorá vyšla pred 6 rokmi na rovnomennom albume s hosťujúcim [Bobom Mintzerom](#), by nebola mysliteľná bez aranžérskeho vkladu Klimashevského. V úprave pre veľké obsadenie sa mu podarilo odľahčiť temnú atmosféru pôvodnej kompozície vtipnými odkazmi na ľudovú hudbu Azerbajdžanu či citáciou paso dobre. Oravcove linky udržiavajú poslucháča v pozornosti a napätí aj v pomalom 6/8 metre. Vo frázach i zvuku jeho krídlovky počuť vplyv viacerých svetových hráčov (Wheeler, Hubbard, Harrell), ten je však už pretavený do vlastného jazyka a výrazu. Hra

s farbami a rytmom inšpirovaná majstrovskými dielami [Gila Evansa](#) však dáva tušiť, že *Ali* patrí interpretačne k skladbám náročným na súhru. Tenorsaxofonista [Andy Middleton](#) buduje svoju improvizáciu v interakcii so Ševčíkovými bicími. Harmonický sprievod je tu obmedzený na občasné orchestrálne farbenie, inak je tenorsaxofón ponechaný „na pospas osudu“ v otvorenom priestore zvukového dizajnu à la ECM. Middleton s tým však nemá žiaden problém a gradáciu svojho sóla zvláda iba s asistenciou hutného zvuku kontrabasu [Tomáša Baroša](#).

Pôvodná melódia Kotlárovej kompozície [Hangin'](#) je v aranžmáne [Martina Uhereka](#) pre väčšie obsadenie rozdelená na kratšie samostatné frázy, medzi ktoré boli vsunuté sólové pasáže bicích nástrojov. Téma má prekvapivo zmysel a drive aj v tomto tvare a improvizčné plochy polyrytmicky striedajú 6/8 metrum s rýchlym 4/4 swingom. Middleton zvolil pre sólovú hru jemnejšiu, akoby [lovanovskú](#) polohu s citáciami témy. Emotívnejší Kotlárov prístup osciluje medzi „konzervativizmom“ [Herbieho Hancocka](#) a expresívnejšou polohou ([Don Pullen](#)) s výletmi do oblasti free jazzu. V strhujúcom závere prináša transformácia 6/8 groovu do rýchleho swingu tému v orchestrálnom tutti a pôvodnom znení bez vsuviek so sólami bicích nástrojov. Uherekov aranžmán, vypočítaný s priam matematickou logikou, je v dramaturgii albumu viac než vítaným kontrastom.

Názov bigbandovej premiéry staršej Middletonovej skladby [World Watching](#) prezrádza záujem o problematiku životného prostredia a napriek komplexnejšiemu harmonickému jazyku má lyrický

charakter. Imanentný monkovský sentiment je v nej použitý vkusne bez obvyklých parodicko-disonantných barličiek a aranžmán prezrádza vplyvy Thada Jonesa a Herba Pomeroya. Kotlárovo motivické sólo ústi do orchestrálneho shout chorusu s lineárnym vedením hlasov. Pre Middletona je sólová hra v závere skladby nad technicky dokonale zvládnutou harmóniou iba otázkou voľby výrazu.

Originálna verzia Barošovej skladby D1 s 32-taktovou AABA formou bola v aranžmáne pre bigband rozšírená o 16-taktový diel. Téma aj sóla sa odvíjajú od kontrabasovej linky, ktorá je chrbtovou kosťou celej skladby. Kontrabas tu nehrá sólo, je však iniciátorom a moderátorom celého hudobného diania. Pod improvizáciami má basová linka podobnú štruktúru ako pod témou a jej precízne zvládnuté frázovanie nekladie sólistom (Middleton, Zlámal, Kotlár) žiaden odpor. V shout chórise sa Baroš bez problémov zaobíde aj bez svojich kolegov z rytmickej sekcie a sprievod pod plechovými dychovými nástrojmi spolu s náročnými unisonami zvládne vo vlastnej réžii.

Názov i hlavný motív Oravcovej kompozície Mood for Wood postavený na kvartách prezrádzajú, že je venovaná trubkárovi Woodymu Shawovi.

Klimashevského aranžmán strieda v téme i sprievode pod tenorsaxofónovým sólom coltranovské ostinato so swingom. Middletonove linky nad komplexným sprievodom orchestra sú premyslené a symetrické. Svojou atmosférou evokujú drsnú krásu improvizácií majstra tohto nástroja, Joa Hendersona.

Nástup Oravcovho sóla oddiali časť obsahujúca orchestrálny „stroll“ s gradáciou do bigbandového tutti.

Oravcove improvizácie v interakcii so Ševčíkovými bicími sú esenciou jeho estetických názorov. Jeho hra voľne narába s prvkami postbopového jazyka, typickými pre trubkárov ako [Freddie Hubbard](#) alebo Woody Shaw, a spája ich do vlastného štýlu.

Rozsiahla, 3-dielna nahrávka kompozície [Kulosaari](#) z r. 2019, ktorá sa nedostala na album *Light of Blue* (recenzia v *HŽ* 3/2021) je zaradená na aktuálne CD *Big City Moods* formou bonusu. Pôvodne bola napísaná ako balada v 7/8 metre. Autorom jej bigbandovej adaptácie je Pavel Klimashevsky.

V prvom diele prechádza téma hraná orchestrom bez sprievodu rytmiky plynule do melodických meditácií kontrabasu [Petra Kormana](#). Následné Middletonovo sólo na tenorsaxofóne je demonštráciou jeho absolútneho majstrovstva, a to z emocionálnej i technickej stránky. V druhom diele nás obľúbená harmonická štruktúra [rhythm changes](#) vráti do reality „[blowing session](#)“: zatiaľ čo Oravec v sóle na krídlovku zvolil jemnejšiu, harrellovskú polohu a Richard Šanda na trombone pripomína nenahraditeľného Svatopluka Košvanca, má hra Radka Zapadla tvár i emóciu tenorových klasikov, ako [Dexter Gordon](#) alebo [Johnny Griffin](#). Na záverečnej, tretej časti je z kompozičnej stránky evidentný vplyv [Toma Harrella](#). 7/4 metrum a euforická atmosféra orchestrálneho tutti je odrazovým mostíkom pre druhé Middletonovo sólo, ktoré graduje záver Oravcovej kompozície i celého albumu.

Big City Moods je zatiaľ najlepším bigbandovým albumom Lukáša Oravca. Obdivovatelia jeho hráčskych schopností však majú nárok na nespokojnosť, pretože na ňom nájdú menej Oravcovej sólovej práce.

Nedostatok je možné kompenzovať vypočutím albumu [Hope](#), kde sa dajú jeho interpretačné kvality vychutnať v interakcii so svetoznáмым tenorsaxofonistom [Jerry Bergonzim](#). Verím, že sa uňho aj v skladateľskej oblasti čoskoro pohnú ľady. Oravcove kompozície sú totiž ako napínavý seriál z Netflixu, ktorý už dlhšiu dobu nemá pokračovanie. Pri jeho kvalitách je však jasné, že príde.

[link na album](#)

Newsletter

Odoberajte náš newsletter
a buďte v obraze

váš email

Odoslať

Koncerty

Rozhovory

Hudobné divadlo

Jazz

Festivaly

Stará hudba

Editoriál

Recenzie CD a kníh
Poviedka
Auris interna
Z organového kokpitu
Analýza
Subito
Glosa
Za vôňou nástroja
Spomíname

Hudobný život vychádza v Hudobnom centre Michalská 10, 815
36 Bratislava IČO 00 164 836

Zapísané v zozname periodickej tlače MK SR pod ev. číslom EV
3605/09

Názory a postoje vyjadrené v uverejnených textoch nie sú
stanoviskom redakcie ani vydavateľa.

Redakcia si vyhradzuje právo redakčne upravovať a krátiť
objednané i neobjednané
rukopisy.

Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ
Slovenskej pošty, alebo e-mail: predplatne@slposta.sk